

Застосування ГІС технологій у використанні основних засобів АПК

Федорчук О.М., аспірант
Херсонський державний аграрний університет

Постановка проблеми

Необхідною умовою динамічного соціально-економічного розвитку підприємств АПК є оцінка результативності вкладень живої та уречевленої праці, виявлення причин низької окупності ресурсів і розробка конкретних заходів щодо підвищення ефективності виробництва та відновлення основних засобів.

Впровадження інформаційних технологій в АПК є об'єктивно необхідним. Однак основним ресурсом тут є земля і тому бази даних будуть завжди мати просторовий характер. Застосування саме комп'ютерних інформаційних технологій в сільському господарстві дозволяє впровадити нові методи підтримки прийняття управлінських рішень на базі аналізу всіх даних та в цілому підвищити ефективність використання основних засобів АПК.

Стан вивчення проблеми

На сучасному етапі розвитку аграрного виробництва матеріально-технічна база є основним фундаментом, який забезпечує функціонування агропромислового комплексу і визначає рівень розвитку усіх його складових частин і галузей та сприяє розвитку і вдосконаленню сільськогосподарського виробництва у рослинництві, тваринництві і інших галузях АПК. Слабка матеріально-технічна база та нерозвиненість агросервісного обслуговування сільських товаровиробників не дозволяє раціонально використовувати земельні ресурси сільськогосподарських підприємств. Саме тому всі розвинені країни світу вкладають значні кошти у розвиток матеріально-технічної бази сільського господарства, оскільки в кінцевому результаті вона визначає результативність сільськогосподарського виробництва: сприяє зниженню собівартості продукції, підвищенню врожайності сільськогосподарських культур та продуктивності тваринництва.

Для виправлення ситуації необхідні принципово нові підходи до формування ринку вітчизняної техніки для АПК, адже збільшення обсягів її виробництва безпосередньо пов'язане з умовами її реалізації та купівельною спроможністю сільгосптоваровиробників. Саме тому в інфраструктуру ринку, окрім виробників і споживачів техніки, мають бути задіяні і працювати на основі використання ГІС технологій

інформаційно-маркетингові центри, регіональні виставково-торгівельні центри, фірмові технічні центри, районні сервісні формування, а також банки, страхові і лізингові компанії з відповідними функціями.

Завдання і методика досліджень

Велике значення для вирішення практичних завдань підвищення економічної ефективності використання основних засобів має і науково обґрунтований вибір її показників. Найбільш головними з яких є виробництво валової продукції, доходу, фондомісткість, коефіцієнт ефективності, показники платоспроможності і фінансової стійкості.

Досліджувати ці показники доцільно застосовуючи сучасні інформаційні технології для аналізу ефективності використання основних засобів та прийняття оптимальних менеджментських рішень.

Результати досліджень

На рівень ефективності виробництва впливають розмір землекористування підприємств та обсяг виробництв продукції. Особливу роль у підвищенні ефективності виробництва продукції відіграє концентрація. З підвищенням рівня концентрації виробництва знижується собівартість продукції, ефективність виробництва значно зростає. Дослідженнями Національного наукового центру "Інститут аграрної економіки" визначено оптимальні розміри сільськогосподарських підприємств – 5 – 6 тис. га сільськогосподарських угідь; фермерських господарств – 400 га.

Найвищу ефективність забезпечують сільськогосподарські підприємства площа сільськогосподарських угідь в яких перевищує 5 тис. га.

У фермерських господарствах збільшення площі ріллі з 50 до 400 і 900 га підвищує комплексний коефіцієнт використання технічних засобів з 0,16 до 0,88 - 0,91 відповідно й значно знижується і собівартість продукції.

Поліпшення забезпечення всіх галузей АПК в необхідній кількості основними засобами та оптимізація їх складу є важливими факторами подолання сучасної кризи у сільському господарстві та підвищення ефективності його функціонування. Сучасний перехід на досконаліші методи господарювання потребує більш ефективного використання діючих та освоєння нових виробничих потужностей різногабаритної техніки, поліпшення генетико-селекційної роботи у рослинництві та тваринництві, вдосконалення складу і структури основних засобів.

Підвищення оснащеності сільського господарства основними засобами до економічно обґрунтованого рівня, удосконалення їх видового складу і структури дозволять обновляти і модернізувати матеріально-технічну базу, сільськогосподарських підприємств із використанням досягнень науково - технічного прогресу, прискорити вирішення важливих завдань щодо подальшої інтенсифікації

виробництва, впровадження у галузях рослинництва і тваринництва прогресивних технологій, сприятимуть підвищенню ефективності їх використання, росту продуктивності праці тощо.

Еквівалентне співвідношення цін на сільськогосподарську продукцію і цін на промислові товари виробничого призначення формує платоспроможний попит сільських товаровиробників, тобто можливість придбання ними технічних засобів на кошти, що надходять від реалізованої продукції. Через нестачу оборотних коштів за останні роки вони втратили купівельну спроможність на придбання техніки, їх технічне оснащення досягло критичної межі. Основними сільськогосподарськими машинами аграрні підприємства забезпечені на 40-50%. Понад 90% з них вже відпрацювали свій амортизаційний строк. Понад 43 тис. фермерських господарств мають лише 28 тис. тракторів, 6,5 тис. зернових комбайнів, по 0,36 сівалки на одне господарство.

Це викликає розтягування строків виконання технологічних операцій, площа необроблюваної ріллі зростає, втрати врожаю збільшуються. Тільки через несвоєчасне виконання робіт з основного і передпосівного обробітку ґрунту, сівби, догляду за посівами, збирання і післязбирального обробітку врожаю, що пов'язано з недостатнім технічним оснащенням сільського господарства, країна щороку недобирає майже третину валового збору врожаю, що оцінюється в 15-18 млрд. грн. За наближеними розрахунками, щорічні втрати зерна при збиранні становлять 8-10 млрд. грн.

Прискорення темпів науково-технічного прогресу зумовлює необхідність розширення та удосконалення матеріально-технічної бази, підвищення рівня механізації та електрифікації, введення в дію нових та реконструкцію діючих виробничих потужностей, встановлення оптимальних розмірів технічної оснащеності сільськогосподарських підприємств.

Проведений аналіз засвідчив, що матеріально-технічне забезпечення АПК України і, зокрема Херсонської області, потребує структурного відновлення з впровадженням досягнень науково-технічного прогресу. Основними напрямками цього процесу мають бути: комплектування на місцях оптимальної структури технічної бази машинно-тракторного парку з урахуванням інформаційних технологій та обсягів виробництва продукції, організація ефективного обслуговування з метою забезпечення її працездатності.

Висновки та пропозиції

Таким чином механізм підвищення економічної ефективності використання основних засобів на основі ГІС технологій включає в себе стратегію стабілізації та зростання виробництва основних засобів; базується на державній підтримці сільськогосподарського товаровиробника для його економічного зміцнення, підвищенні рівня

платоспроможності; зміцненні матеріально-технічної бази шляхом застосування економічних і законодавчо-правових важелів, а також виділенні бюджетних цільових коштів на придбання техніки і освоєння прогресивних технологій виробництва продукції; на формуванні цивілізованого ринку техніки, фінансово-кредитній підтримці ринку основних засобів та агротехнічних послуг, нових організаційних формах використання техніки та застосуванні новітніх інформаційних технологій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гайдуцький П.І. Формування та розвиток аграрного ринку // Економіка АПК. – 2004. - №3. – С.4-15.
2. Лагодієнко В.В. та ін. Ефективність використання основних засобів виробництва і технічного обслуговування сільськогосподарських підприємств. – Миколаїв: МДАУ, 2005.- 198 с.
3. Месель-Веселяк В.Я. Підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва // Економіка АПК. – 2005. - № 6. – С. 17-26.
4. Морозов В.В. ГІС в управлінні водними та земельними ресурсами: Навчальний посібник. – Херсон, Вид-во ХДУ, 2006. – 91 с.
5. Ярославський О. Технічне забезпечення сільськогосподарських підприємств. Проблеми та можливі шляхи їх вирішення // Проект “Аграрна політика для людського розвитку”. – К., 2002. – №12. – 6 с.

Застосування ГІС технологій у використанні основних засобів АПК

Федорчук О.М., аспірант

Анотація

В статті дано оцінку економічній ефективності використання та відтворення основних засобів АПК на основі застосуванні ГІС технологій. Та розглянуто шляхи підвищення економічної ефективності функціонування основних засобів.

Ключові слова:

основні засоби, економічна ефективність, бази даних, інформаційні технології.

Применение ГИС технологий в использовании основных средств АПК

Федорчук О.М., аспирант

Аннотация

В статье дана оценка экономической эффективности использования и воспроизведения основных средств АПК на основе применения ГИС технологий. И рассмотрены пути повышения экономической эффективности функционирования основных средств.

Ключевые слова:

основные средства, экономическая эффективность, базы данных, информационные технологии.